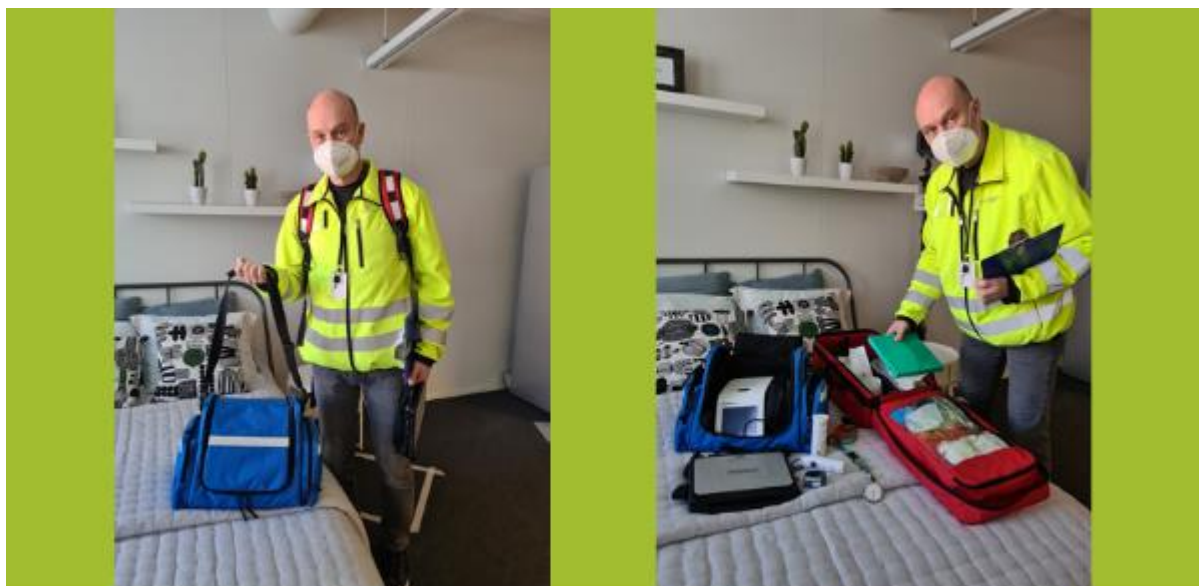

Helsingin Liikkuva Hoitaja (LiiHo) tekee päivystyksellisiä käyntejä hoitoyksiköihin ja asiakkaiden koteihin

Margit Granberg ja Tiina Autio

GeroMetro haastatteli Palvelukeskus Helsingin tiimiesimiestä Viveka Bergdahl-Silvennoista ja sairaanhoitaja Teija-Liisi Kontkasta Liikkuva hoitaja (LiiHo) -palvelusta. LiiHon tavoitteena on asiakkaan turvallinen päivystyksellisen tilanteen arviointi ja hoitaminen hoitoyksikössä tai kotona. Näin vältetään tarpeettomilta päivystyskäynneiltä ja osastohoitojaksoilta, jos tilanne on mahdollista hoitaa ilman. Liikkuva hoitaja tukee ja auttaa ympärivuorokautisen hoivan yksikköä tai kotihoitoa arki-iltoina ja viikonloppuina tekemällä esimerkiksi toimenpiteitä, jotka ovat vaativampia kuin normaali perushoito.

LiiHon sairaanhoitaja Sami Vierikko valmistautuu lähtemään keikalle.

Työ on vaihtelevaa ja sitä tehdään tiiviissä yhteistyössä lääkärin kanssa. Palaute hoitolaitoksilta, potilailta ja omaisilta on ollut hyvää. Lääkärit ovat olleet tyytyväisiä, kun LiiHo arvioi ja selittää potilaan hoitajille, miten missäkin tilanteessa on parasta ja erityisesti asiakkaan kannalta mielekkäintä toimia. Elämän loppuvaiheessa asiakas ei ehkä enää hyödy raskaista tutkimuksista ja hoidoista.

Liiho toimii arki-iltoina ja viikonloppuna

Viveka Bergdahl-Silvennoinen kertoo: "Helsingin Liikkuva Hoitaja eli LiiHo on Helsingin kaupungin kotisairaalan tukipalvelu, jonka tuottavat Palvelukeskus Helsingin turvapuhelinpalvelun sai-

raanhoitajat. Tällä hetkellä LiiHossa on yksi hoitaja vuorossa kerrallaan, mutta toki jos tulevaisuudessa kysyntä kasvaa, resursseja lisätään tarpeen mukaan." Palvelu kattaa kaupungin omat ja ostopalveluna tuotetut ympärivuorokautisen hoivan yksiköt sekä kaupungin kotihoidon asiakkaat.

LiiHo aloitti toimintansa toukokuussa 2021 viikonlopputoiminnalla. LiiHon palveluiden tarve on lisääntynyt, kun palvelu on tullut tunnetummaksi. Syksyllä 2021 toiminta laajentui perjantai-iltoihin ja maaliskuussa 2022 alkaen toimitaan viikonloppuisin, kaikkina arki-iltoina klo 15-21 välillä ja arkipyhinä.

Yhteensä sairaanhoitajia toiminnassa on kuusi, jotka kaikki toimivat osan työvuoroistaan myös turvapuhelinpäivystyksessä. Arkena potilasohjauksesta LiiHolle vastaavat kaupungin päivystävät lääkärit ja viikonloppuisin Pihlajalinnan päivystävät geriatrit. Pihlajalinna on yksityisiä sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluita tuottava yritys.

Tyypillinen työpäivä LiiHossa

Alusta asti LiiHon toiminnassa mukana ollut Teija-Liisi Kontkanen kuvailee työpäiviään seuraavasti: "Potilaat ovat yleensä hyvin iäkkäitä, monilla on useita sairauksia taustalla. LiiHo käy ympärivuorokautisissa hoivakodeissa, yksityisissä palvelutaloissa kuten Attendolla ja Esperissä. Myös kotihoito saattaa soittaa ja tilata meidät käymään. Hoitolaitoksissa on usein kiire, ja LiiHo tuo apuun oman sairaanhoidollisen ammattitaitonsa ja voi käydä tekemässä toimenpiteitä, jotka eivät ole perushoitoa. LiiHon etätukena on aina lääkäri, joka vastaa hoitolinjauksen päätöksistä".

Jokaiseen käyntiin liittyy aina kutsupuhelu ja konsultointipuhelu lääkärille, mutta työ painottuu käynteihin. Usein työ on voinnin arviointia, tyypillisiä tehtäviä ovat myös CRP-mittaukset, erilaiset katettriingelmat ja Cystofixin laittamiset, jotta potilaan ei tarvitse niiden takia lähteä sairaalaan. Koskaan ei tiedä, minne seuraava keikka tulee, joten auto on tietysti aina käytössä.

LiiHo toimii yksin, tai työpari tulee siitä yksiköstä, joka kutsuu. LiiHo voi aina konsultoida lääkäriä, kun pääsee asiakkaan luokse. "Hätälinjalla" soitettaessa lääkärin tavoittaa heti tai hän soittaa takaisin nopeasti, jos ei pysty siinä hetkessä vastaamaan. Jos tilanne vaatii päivystyskäyntiä, lääkäri tekee päätöksen neuvottelun pohjalta.

Teija-Liisillä on pitkä kokemus vanhustyöstä, eikä työssä siksi olekaan tullut isoja yllätyksiä. Psykogeriatria, sisätautiosastot ja jatkokuntoutusosastot olivat hänelle jo entuudestaan tuttuja. "Työssä täytyy pysyä ajan hermolla, kun uutta tietoa tulee hoidoista koko ajan. Pidän työstäni paljon, se on mielenkiintoista ja lääkäri-työparin tietous oman työn tukena on hyödyllinen yhdistelmä. Koen usein onnistumisia työssäni. Sekin kuuluu asiaan, ettei kaikkia asioita pysty hoitamaan. Silloin potilas on lähetettävä päivystykseen."

LiiHo kehittyy edelleen

"Palvelu on uusi, joten kaikkia tarpeita ei vielä tiedetä. Kysyntää tulee myös sen mukaan, kun tilaajat tietävät, mitä on tarjolla. Ja tietysti LiiHolle hankitaan välineistöäkin tarpeen mukaan.

Parhailtaan kehitetään mm. EKG-nauhan etälukumahdollisuuksia eri järjestelmiä käyttäville lääkäreille”, Viveka sanoo ja jatkaa, että virallisia palvelun käyttäjien tyytyväisyyskartoituksia ei ole vielä tehty, mutta niitä on tulossa myöhemmin.

LiiHon edellyttää itsenäistä työtettä ja ymmärrystä hoidon mielekkyydestä

Teija-Liisi nostaa tärkeimmiksi itsenäisen työtteen, valmiuden oppia ja ottaa vastaan uutta tietoa ja kokeilla uusia käytäntöjä. ”Tässä työssä oppii paljon. Pitää myös osata ja uskaltaa kysyä. Vastaan tulee toistuvasti tilanteita, joissa iäkkäällä potilaalla voi olla sydänvika, muistisairaus ja DNR-päätös (elvytyskielto), ja kunto alkaa mennä huonoksi. Sekin kuuluu elämään”.

Sairaudet etenevät eikä vanhuuden heikkenemistä voida hoitaa. Raskaita tutkimuksia ja hoitoja ole mielekästä tehdä enää silloin, kun hoidosta on asiakkaalle enemmän haittaa kuin hyötyä hänen elämänsä loppuvaiheessa. Tärkeää olisi ymmärtää, milloin iäkästä ja sairasta ei ole syytä enää rasittaa. Usein voi näissä tilanteissa auttaa, kun omalääkäriin puoleen voi kääntyä jatkossa.

Blogitekstin kirjoittivat GeroMetron erikoissuunnittelijat Margit Granberg ja Tiina Autio.